

Załącznik 1: Uzasadnienie zawierające informacje o uwarunkowaniach, o których mowa w 48 ust. 3 i art. 49 ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko .

Charakter działań przewidzianych w dokumencie

Projekt „Strategii Rozwoju Gminy Gzy do 2030 roku” (zwany dalej „Strategią”) opracowany został zgodnie z wymogami ustawowymi, w szczególności ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym oraz ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju. Ponadto, projektowany dokument opiera się na wytycznych określonych przez Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej – („Strategia Rozwoju Gminy. Poradnik Praktyczny”, 2021).

Punktem wyjścia do opracowania projektowanego dokumentu było wykonanie „Diagnozy sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej gminy Gzy”. Przeanalizowano szczegółowo najważniejsze wewnętrzne i zewnętrzne uwarunkowania rozwojowe. Określono główne szanse i bariery oraz potencjał Gminy, nawiązujący do posiadanych zasobów i lokalnej specyfiki, w tym zróżnicowana terytorialnego. W diagnozie zawarto zarówno elementy retrospektywne, jak i opisujące przyszłość. Ponadto, analizy dokonywane były z uwzględnieniem otoczenia o charakterze lokalnym i ponadlokalnym, w tym zastosowano metodę porównawczą charakteryzowanych zjawisk. Poza diagnozą sytuacji w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym, w tym środowiskowym, dokonano opisu uwarunkowań wynikających z założeń, polityk i dokumentów strategicznych poszczególnych szczebli terytorialnych. Omówiono także szczegółowo wyniki przeprowadzonego badania ankietowego. Efektem końcowym przeprowadzonej diagnozy były wnioski, sformułowane w formie analizy SWOT.

Głównym celem projektowanej „Strategii” było wytypowanie założeń polityki rozwoju Gminy poprzez wskazanie: wizji rozwoju lokalnego, celów strategicznych, kierunków działań i działań, a także oczekiwanych rezultatów oraz wskaźników ich osiągnięcia. Zakres czasowy działań przewidzianych w „Strategii” przewiduje horyzont czasowy do 2030 roku. Zakres terytorialny obejmuje gminę Gzy, w jej obszarze geograficznym i granicach administracyjnych.

W projektowanym dokumencie określone zostały założenia rozwoju strategicznego Gminy. Fundamentem ich formułowania była zasada, że rozwój będzie realizowany w oparciu o równowagę pomiędzy rozwojem gospodarczym, ochroną środowiska i rozwojem społecznym mieszkańców (zasada zrównoważonego rozwoju, ang. *sustainable development*).

Wizja rozwoju sformułowana została następująco:

Gmina Gzy w 2030 r. miejscem przyjaznym do zamieszkania i atrakcyjnym do wypoczynku, z dobrze rozwiniętą infrastrukturą komunikacyjną, techniczną, społeczną i zapleczem sportowo-rekreacyjnym. W sposób zrównoważony wspierany jest rozwój gospodarczy i nowoczesne rolnictwo, a fundamentem wszelkich działań jest poszanowanie zasobów środowiska naturalnego

Jak wskazano w projekcie „Strategii”:

*Rozwój realizowany będzie w oparciu o równowagę pomiędzy wzrostem gospodarczym, ochroną środowiska i rozwojem społecznym mieszkańców (zasada zrównoważonego rozwoju, ang. *sustainable development*). Najważniejszą wartością dla Gminy będzie ukształtowanie atrakcyjnej i przyjaznej przestrzeni do zamieszkania, wypoczynku i działalności gospodarczej. Cel ten zostanie osiągnięty poprzez sukcesywny rozwój infrastruktury technicznej (w szczególności w obszarach niedoinwestowanych), modernizację i rozbudowę dróg, poprawę dostępności cyfrowej, właściwy stan i jakość środowiska naturalnego oraz aktywną partycypację społeczną wspieraną przez skuteczny Samorząd, a w konsekwencji wzrost gospodarczy. Rozwój opierać się będzie na wykorzystaniu potencjałów wewnętrznych oraz historycznie ukształtowanych dziedzin gospodarki (rolnictwo i lokalna wytwórczość). Rozwojowi społeczno-gospodarczemu sprzyjać będzie stosunkowo wysoki potencjał w zakresie dostępności transportowej Gminy, co związane jest z obecnością dróg wojewódzkich nr 618 i 620, zapewniające dogodne połączenia komunikacyjne do takich ośrodków jak m.in. Pułtusk, Ciechanów, Nowe Miasto, Maków Mazowiecki i Wyszków. Ponadto planowana jest w przyszłości realizacja tzw. obwodnicy Pułtuska, która przebiegać będzie docelowo na wschód od granic Gminy. Przedsięwzięcie to przyczyni się do poprawy komfortu i czasu dojazdu do Warszawy. W przyszłości szczególnie istotna może być realizacja linii kolejowej relacji Zabrze – Przasnysz, której jeden z wariantów przebiegać może w granicach Gminy. Linia ta stanowi tzw. Idee Północnego Mazowsza, która jest odpowiedzią na coraz trudniejszą komunikację z Warszawą.*

Szczególnie istotnym elementem będzie integracja społeczna mieszkańców i wykształcenie kapitału społecznego, przede wszystkim więzi międzyludzkich, stopnia zaufania między nimi, a także umiejętność i chęć współdziałania. Wpłyną one na jakość rządzenia, zwiększą poziom uczestnictwa mieszkańców w życiu publicznym, a także przyczynią się do ograniczenia wykluczenia społecznego. Ponadto w celu osiągnięcia zakładanej wizji rozwoju istotne będzie zniwelowanie słabych stron oraz ukierunkowanie podejmowanych działań na zapobieganie zagrożeniom rozwojowym, zwłaszcza w zakresie wykluczenia cyfrowego i transportowego (zwłaszcza w odniesieniu do mniejszych wsi). Znaczenie będzie miała również aktywna promocja Gminy „na zewnątrz”, w tym współpraca z innymi jednostkami administracji publicznej.

Mając na względzie cel nadrzędny, jakim jest osiągnięcie zakładanej wizji rozwoju, formułuje się strategiczne założenia rozwoju w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym – cele strategiczne i cele operacyjne. Cele strategiczne mają charakter długofalowy i wskazują generalne kierunki postępowania w realizacji założonej wizji rozwoju Gminy. Cele operacyjne to narzędzie i sposoby realizacji poszczególnych celów strategicznych.

CELE STRATEGICZNE	CELE OPERACYJNE
1. Zwiększenie konkurencyjności gospodarczej i poprawa warunków zamieszkania i wypoczynku	1.1 Poprawa stanu i dostępności infrastruktury technicznej. 1.2 Wzrost poziomu bezpieczeństwa publicznego i poprawa jakości życia. 1.3 Poprawa atrakcyjności turystycznej i rekreacyjno-wypoczynkowej. 1.4 Rozwój przedsiębiorczości i otoczenia biznesu. 1.5 Rozwój gospodarstw rolnych i sektora rolno-spożywczego.
2. Wzmocnienie kapitału ludzkiego i społecznego	2.1 Kształtowanie i promowanie wartości kulturowych. 2.2 Poprawa jakości kształcenia i edukacji. 2.3 Ograniczenie problemów społecznych. 2.4 Rozwój kapitału społecznego i wzrost integracji społecznej. 2.5 Rozwój opieki zdrowotnej i ochrony zdrowia.
3. Rozwój dostępności komunikacyjnej i innowacji cyfrowej oraz rozwój współpracy wraz z aktywną promocją Gminy	3.1 Zwiększanie dostępności transportowej i powiązań komunikacyjnych. 3.2 Rozwój nowoczesnych technologii i innowacji cyfrowych. 3.3 Współpraca i promocja.
4. Ochrona środowiska, walorów przyrodniczych i potencjału kulturowego	4.1 Świadoma i racjonalna polityka przestrzenna. 4.2 Zachowanie materialnych zasobów kultury i dziedzictwa. 4.3 Ochrona i zachowanie walorów i zasobów środowiska. 4.4 Poprawa stanu i jakości środowiska oraz zapobieganie zagrożeniom naturalnym.

W/w cele zostaną zrealizowane poprzez poszczególne kierunki działań i działania, sformułowane z uwzględnieniem ochrony środowiska oraz poszczególnych komponentów przyrodniczych – opis poszczególnych kierunków działań i działań zawiera rozdz. 2.3 projektu „Strategii”.

W ujęciu generalnym, w nawiązaniu do wspomnianej wyżej fundamentalnej zasady zrównoważonego rozwoju, wytypowane cele, kierunki działań i działania mają w istocie doprowadzić do poprawy stanu środowiska oraz do poprawy warunków zamieszkania i przebywania na terenie Gminy. Spośród wskazanych kierunków działań lub działań, mających największy wpływ na poprawę stanu i jakości środowiska należy zaliczyć zwłaszcza:

- poprawę dostępności mieszkańców do infrastruktury technicznej:
 - rozwój infrastruktury wodno-kanalizacyjnej,
 - rozwój infrastruktury odprowadzania i magazynowania wody opadowej,
 - rozwój infrastruktury zaopatrzenia w ciepło, w tym nisko- i zeroemisyjnej,
 - rozwój infrastruktury elektroenergetycznej,
 - uzbrojenie terenów inwestycyjnych,
- poprawę stanu środowiska, jego ochrona oraz przeciwdziałanie zagrożeniom naturalnym:
 - ochronę obszarów cennych przyrodniczo, w tym form ochrony przyrody oraz składowych ponadlokalnego systemu przyrodniczego,
 - zrównoważoną gospodarkę leśną,
 - zapewnienie dobrego stanu wód,

- minimalizacja przekształceń na cele nierolnicze gruntów rolnych najwyższych klas,
- poprawę jakości powietrza,
- rozwój systemu gospodarki odpadami, ,
- przeciwdziałanie zabudowie obszarów zagrożonych powodzią,
- ochronę przed podtopieniami, suszą i deficytem wody poprzez m.in. retencjonowanie wód, w szczególności realizację obiektów małej retencji wodnej, utrzymanie we właściwym stanie funkcjonalności urządzeń melioracji wodnych.

Poszczególne zadania i działania określone są w sposób kierunkowy i nie precyzują zakresu, rodzaju, warunków ani skali zadań dla późniejszej realizacji przedsięwzięć, w tym nie ustalają ram dla późniejszych przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, a także nie decydują które z działań, w jakim stopniu i czasie oraz w jakiej skali będą podejmowane.

Ponadto podkreśla się, że wszelkie ewentualne przedsięwzięcia inwestycyjne będą musiały spełniać wymagania przepisów ustawy Prawo ochrony środowiska i przepisów towarzyszących. W przypadku ewentualnej realizacji konkretnych przedsięwzięć (wymienionych w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (tekst jednolity Dz. U. 2019 poz. 1839 z późn. zm.), dla których przeprowadzenie procedury oceny oddziaływania na środowisko będzie obowiązkowe lub zostałyby nałożone postanowieniem o obowiązku ooś, a co za tym idzie sporządzeniem raportu oddziaływania na środowisko, o możliwości realizacji inwestycji przesądzą w ostateczności wyniki dokonanej oceny oraz ustalone na jej podstawie warunki realizacji, zapisane i skonkretyzowane w decyzji środowiskowej, która wydawana jest po uprzednim uzgodnieniu z właściwymi organami, wymienionymi w ustawie z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko.

Przewidziane w projekcie Strategii zadania mają charakter lokalny, gdyż **będą realizowane na terenie obszaru mieszczącego się w granicach administracyjnych gminy Gzy**.

Określone w projekcie Strategii **cele, kierunki działań oraz działania są powiązane i skoordynowane z działaniami przewidzianymi w innych dokumentach programowo-strategicznych i planistycznych szczebla unijnego, krajowego, wojewódzkiego i powiatowego**. Dotyczy to zwłaszcza:

- szczebel unijny:
 - Nowy Program Strategiczny dla UE na lata 2019-2024,
 - Sześć priorytetów politycznych KE,
 - Plan Odbudowy dla Europy,
 - polityka spójności.
- szczebel krajowy:
 - Krajowy Plan Odbudowy i Zwiększania Odporności,
 - Strategia na Rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020, z perspektywą do 2030 r.,
 - Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030,
 - Polityka Energetyczna Polski do 2040 r.,
 - Polityka Ekologiczna Państwa 2030,
 - Strategia Produktywności 2030,
 - Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2030,
 - Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego 2030,
 - Strategia Sprawne i Nowoczesne Państwo 2030,
 - Strategia Zrównoważonego Rozwoju Wsi, Rolnictwa i Rybactwa 2030,
 - Strategia Zrównoważonego Rozwoju Transportu do 2030 roku;
- szczebel wojewódzki:
 - Strategia Rozwoju Województwa Mazowieckiego 2030+ Innowacyjne Mazowsze,
 - Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Mazowieckiego,
 - Strategia Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego Województwa Mazowieckiego na lata 2020-2030,
 - Program Ochrony Środowiska dla Województwa Mazowieckiego.

Rodzaj i skala oddziaływania na środowisko

W projektowanym dokumencie **nie ustala się warunków i ram dla późniejszych realizacji przedsięwzięć, w tym przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko**. Działania wynikające z przedmiotowego dokumentu zostaną zrealizowane i zaprojektowane w sposób minimalizujący negatywne oddziaływanie na środowisko oraz zdrowie ludzi. Realizacja zaplanowanych działań spowoduje przede wszystkim rozwój Gminy z poszanowaniem zasobów środowiska przyrodniczego, zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju.

Spośród zadań określonych w projekcie Strategii zaplanowano zarówno działania inwestycyjne oraz działania „miękkie” i nieinwestycyjne. W związku z tym, że w/w zadania „miękkie” i nieinwestycyjne związane są z działaniami edukacyjnymi, informacyjnym i promocyjnymi lub organizacją, planowaniem, zarządzaniem, na etapie realizacji poszczególnych zadań „miękkich” i nieinwestycyjnych wyklucza się ryzyko negatywnego oddziaływania na środowisko. W odniesieniu natomiast do działań inwestycyjnych, mają one na celu nie tylko rozwój lokalny, ale również pozytywne oddziaływanie na poszczególne komponenty przyrodnicze w Gminy lub minimalizację zagrożeń przyrodniczych i zagrożeń dla funkcjonowania środowiska. Realizacja przyjętych działań rozwojowych przyczyni się do poprawy warunków i jakości życia ludzi, a także umożliwi osiągnięcie długofalowych korzyści w wymiarze społecznym, ekonomicznym, a także przestrzennym i przyrodniczym. Jednocześnie zaznacza się, iż wdrażanie projektu niniejszej Strategii nie będzie negatywnie wpływać na istniejące formy ochrony przyrody i cenne siedliska przyrodnicze.

W większości, ewentualne niekorzystne oddziaływania, które mogą wystąpić, będą miały zasięg lokalny, krótkotrwały i odwracalny. Aby zapewnić jak najmniejszą ingerencję w środowisko, w trakcie realizacji zadań będą przestrzegane obowiązujące normy i przepisy w zakresie ochrony środowiska naturalnego oraz przepisy BHP. Projektowana Strategia zakłada podjęcie działań mających na celu m.in. poprawę stanu infrastruktury służącej ochronie środowiska i komfortu życia mieszkańców, zatem nie zakłada się wystąpienia ryzyka dla zdrowia ludzi oraz zagrożenia środowiska. Należy podkreślić, że w projektowanym dokumencie przedstawione zostały cele i zadania, które służyć będą szeroko pojętej ochronie środowiska oraz ochronie zdrowia ludzi.

Z uwagi na charakter przewidywanych działań oraz wspomnianą wcześniej konieczność spełniania wymogów przepisów ustawy Prawo ochrony środowiska i przepisów towarzyszących, nie przewiduje się znacząco negatywnych oddziaływań na poszczególne komponenty środowiska, z uwzględnieniem współzależności między nimi, ani na środowisko jako całość.

Podkreśla się, że na etapie dokumentu koncepcyjnego, jakim jest Strategia Rozwoju Gminy, trudno przewidzieć precyzyjnie rodzaj i skalę oddziaływania przedsięwzięć na środowisko, z racji ich ogólnego (kierunkowego) charakteru. Wskazuje się, że zaproponowane w projekcie dokumentu działania są poprzedzone wnikliwą analizą uwarunkowań i potencjałów Gminy, w tym stanu środowiska. **Zaproponowane cele, kierunki działań i działania są optymalne z punktu widzenia zidentyfikowanych potrzeb Gminy, w tym również w zakresie zasobów przyrodniczych oraz z uwzględnieniem podstaw ochrony środowiska.**

Przewidziane w projekcie Strategii działania **mają wydźwięk lokalny**, a Gmina zlokalizowana jest w oddaleniu od granic administracyjnych Państwa, w związku z czym **nie wystąpi oddziaływanie transgraniczne**.

W przypadku braku realizacji projektu Strategii nie zostaną wdrożone założenia programowo-planistyczne, a zatem nie nastąpi realizacja i urzeczywistnienie wytypowanej wizji rozwoju oraz celów strategicznych w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym. Ponadto, zaniechanie wdrażania Strategii może być czynnikiem uniemożliwiającym lub wysoce utrudniającym pozyskanie środków finansowych na poszczególne działania rozwojowe.

Cechy obszaru objętego oddziaływaniem na środowisko

Gmina Gzy posiada status gminy wiejskiej, zajmuje powierzchnię ok. 104 km² i położona jest w północnej części powiatu pułtuskiego, w województwie mazowieckim.

Pod względem fizycznogeograficznym obszar gminy Gzy w całości położony jest w obrębie mezoregionu Wysoczyzna Ciechanowska (318.64). Mezoregion Wysoczyzna Ciechanowska rozciąga się na powierzchni około 2 570 km² i występuje w postaci falistej równiny często urozmaiconej ostańcami wzgórz morenowych i kemów osiagających wysokości do 157 m, porozcinana dolinami dopływów Narwi i Wkry. Region ma charakter wybitnie rolniczy.

W odniesieniu do gminy Gzy najbliższymi ośrodkami miejskimi są: Pułtusk, znajdujący się w odległości ok. 12 km na południowy - wschód od Gzów, pełniący funkcję siedziby powiatu pułtuskiego,

Maków Mazowiecki położony w odległości ok. 23 km w kierunku północno - wschodnim oraz Ciechanów, oddalony o ok. 30 km na północny - zachód. Czas dojazdu transportem indywidualnym do tych ośrodków zajmuje średnio od 10 do 30 min.

Inne, ważne ośrodki miejskie z perspektywy gminy Gzy to także Wyszków, Różan, Płońsk, Przasnysz, Serock i Nasielsk które zlokalizowane są w odległości od 22 km do 45 km, natomiast czas dojazdu transportem indywidualnym nie przekracza 1 godziny.

Warto nadmienić, że stolica kraju i województwa mazowieckiego – Warszawa, oddalona jest o ok. 70 km, a czas dojazdu zajmuje średnio ok. 1 godz. 20 min., natomiast siedziby sąsiednich województw: warmińsko-mazurskiego (Olsztyn) oraz podlaskiego (Białystok), znajdują się w odległości kolejno ok. 150 km (2 godz.) i 180 km (2 godz. 10 min.).

Gminę Gzy zamieszkuje ogółem ok. 3,6 tys. osób, co stanowi ok. 7,1% ludności powiatu pułtuskiego. Największy odsetek zamieszkuje miejscowość Pękowo oraz w dalszej kolejności Kozłówka, Gzy, Słończewo i Gotardy

Rolnictwo stanowi jedno z głównych aktywności i źródeł utrzymania lokalnej ludności. Przestrzenie rolnicze przeważają w strukturze użytkowania terenu gminy Gzy, stanowiąc ok. 88% jej całkowitej powierzchni tj. ok. 9,1 tys. ha, z czego: grunty orne obejmują ok. 7,1 tys. ha, łąki trwałe ok. 0,5 tys. ha, natomiast pastwiska trwałe ok. 1,4 tys. ha. Głównym kierunkiem produkcji rolnej jest produkcja roślinna poprzez uprawy zbożowe, determinowane warunkami środowiska naturalnego oraz strukturą użytkowania gruntów (przeważający udział gruntów orných). W produkcji zwierzęcej przeważa natomiast hodowla bydła, trzody chlewnej oraz drobiu. Rolniczą przestrzeń produkcyjną tworzą w znacznym stopniu gleby oznaczające się wysokimi lub przeciętnymi wartościami dla produkcji rolniczej (znaczny udział gleb III i IV klasy bonitacyjnej). Na podstawie danych PSR 2020 w gminie Gzy znajdowały się 553 gospodarstwa rolne, z czego 551 szt. to gospodarstwa indywidualne, a ich ogólna powierzchnia wynosi ok. 10,4 tys. ha. W gospodarstwach rolnych pracuje 1017 osób, w tym 612 mężczyzn i 405 kobiet. Ponadto na terenie Gminy 493 gospodarstw prowadzi sprzedaż własnych produktów rolnych (ok. 89%).

Rzeźba terenu na obszarze gminy Gzy posiada mało zróżnicowane cechy i ukształtowana została głównie w wyniku procesów glacialnych w czasie zlodowacenia środkowopolskiego (nie sięgało tutaj zlodowacenie północnopolskie), a także w trakcie późniejszych procesów zachodzących w holocenie. Obszar Gminy w całości położony jest w obrębie zdenudowanej wysoczyzny morenowej z płytko wciętymi dolinami rzecznyymi. Z uwagi na w/w uwarunkowania powierzchnia terenu Gminy jest w większości równinna lub lekko falista, o przeważnie znikomym spadkach terenowych, które zazwyczaj nie przekraczają 5-10°. Wysokości bezwzględne osiągają maksymalnie ok. 133 m n.p.m. w pobliżu miejscowości Skaszewo Włościańskie, natomiast minimalne ok. 95 m n.p.m. w dolinie rzeki Przewodówki we wschodniej części Gminy. Deniwelacje terenu to maksymalnie kilkadziesiąt metrów, przy czym na terenie Gminy nie sklasyfikowano rejonów predysponowanych do wystąpienia ruchów masowych oraz osuwisk.

Powierzchnia gminy Gzy zbudowana jest głównie z utworów trudno przepuszczalnych (glin zwałowych), co związane jest z jej położeniem w obrębie zdenudowanej wysoczyzny morenowej. Niektóre fragmenty Gminy zajęte są również przez mułki i piaski tarasów kemowych, piaski wodnolodowcowe, a także piaski pyłowo-zwirowate zwietrzelinowe na glinach zwałowych. W dolinach rzecznych i w obrębie niektórych zagłębieniach terenowych występować mogą namuły, piaski deluwialne, ropy i mułki zastoiskowe oraz lokalnie torfy i gytie. W ujęciu generalnym dominują gleby bielcowe, brunatne (w tym wylugowane) oraz czarne ziemie, które przeważają w centralnej i północnej części Gminy. Gleby bielcowe wykształciły się z piasków gliniastych lekkich na glinie lub pyłe, natomiast gleby brunatne ukształtowały się głównie na piaskach gliniastych. Czarne ziemie występują w rejonie występowania glin zwałowych, przede wszystkim na terenach płaskich lub obniżonych. Rolniczą przestrzeń produkcyjną tworzą w znacznym stopniu gleby oznaczające się wysokimi lub przeciętnymi wartościami dla produkcji rolniczej (znaczny udział gleb III i IV klasy bonitacyjnej).

Najważniejszą rzeką gminy Gzy jest Przewodówka, która stanowi prawostronny dopływ rzeki Pełta, natomiast jej całkowita długość to ponad 30 km. Przepływa ona we wschodniej oraz zachodniej części Gminy, w tym m.in. Kozłówkę, Kozłowo, Stare Grochy, Mierzeniec, Nowe Przewodowo. Kolejnym ważnym ciekim w strukturze hydrograficznej jest Kolnica, która stanowi lewy dopływ rzeki Sony i odwadnia zachodnią część Gminy. Ponadto występują tutaj również inne, mniejsze (w tym bezimienne) cieki będące dopływami powyższych rzek. Na zasoby wód powierzchniowych składają się również liczne stawy hodowlane oraz mniejsze oczka wodne na gruntach prywatnych, rozproszone w różnych częściach Gminy. Ponadto funkcjonuje tutaj system rowów melioracyjnych, który znajduje się na terenach użytkowanych rolniczo. W granicach Gminy

nie występują większe zbiorniki wodne w postaci jezior. Gmina położona jest na obszarze zarządzanym przez PGW Wody Polskie Zarząd Zlewni w Ciechanowie i Dębem. Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 4 listopada 2022 roku w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły (Dz. U. 2023 poz. 300).

W granicach gminy Gzy nie występują udokumentowane złoża kopalin.

Powierzchnia gruntów leśnych w gminie Gzy wynosi 795,29 ha, z czego ok. 41% to grunty prywatne, natomiast pozostałe z nich to grunty publiczne należące do nadleśnictwa Pułusk. Lesistość w Gminie (7,5%) jest znacznie niższa w stosunku do średniej dla powiatu pułuskiego (19,2%), województwa mazowieckiego (23,4%), jak i kraju (29,6%).

Pośród form ochrony przyrody, rozróżnionych ustawą z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, w granicach gminy Gzy występują: Nasielsko-Karniewski Obszar Chronionego Krajobrazu; pomniki przyrody.

Całkowita powierzchnia obszarów objętych ochroną wynosi 1 889,4 ha, co stanowi 18,1% obszaru gminy Gzy. Ponadto obowiązuje ochrona gatunkowa roślin, zwierząt i grzybów, obowiązkowa na terytorium całego kraju. W odniesieniu do poszczególnych obszarów chronionych obowiązują stosowne akty prawne, z których wynikają m.in. zakazy, nakazy i ograniczenia w sposobie zagospodarowania i użytkowania terenu. Występowanie powierzchniowych lub obiektowych form ochrony przyrody niesie za sobą ograniczenia w możliwościach rozwoju zagospodarowania przestrzennego – gospodarowanie przestrzenią w obrębie form ochrony przyrody podporządkowane jest przede wszystkim celom przyrodniczym. W zależności od rodzaju formy ochrony przyrody jest ono bardziej restrykcyjne (np. zakaz zabudowy), lub mniej restrykcyjne (np. sytuowanie zabudowy ograniczone, ale możliwe pod pewnymi warunkami).

Analiza krajowych i wojewódzkich koncepcjach systemu przyrodniczego oraz lokalnej struktury środowiska i jego przekształceń, pozwala na wytypowanie następujących komponentów współtworzące ponadlokalny system przyrodniczy Gminy:

- komponenty o znaczeniu lokalnym (gminnym i międzygminnym):
 - korytarze lokalne – obejmują doliny rzek i cieków wraz z najbliższym otoczeniem (mozaika terenów rolniczych, z lokalnymi podmokłościami);
 - płaty lokalne – stanowią pojedyncze enklawy terenów leśnych i zadrzewionych i są zlokalizowane głównie we wschodniej części Gminy.

Ponadto znajdują się tu również mikrokorytarze oraz mikroplaty ekologiczne, do których należą:

- mikrokorytarze ekologiczne drobnych cieków i sieci rowów melioracyjnych;
- mikroplaty ekologiczne enklaw leśnych i semileśnych;
- mikrokorytarze ekologiczne pasmowych zadrzewień (ciągi zadrzewień przydrożnych i śródpolnych);
- mikroplaty ekologiczne drobnych zbiorników wodnych wraz z towarzyszącą im roślinnością.

Korytarze i płaty ekologiczne zasługują na zachowanie i ochronę w działaniach planistycznych Gminy. Są to obszary, które należy chronić ze względu na spójność współzycia między środowiskiem przyrodniczym i potrzebą funkcjonowania człowieka jako ważnego elementu tego środowiska. Dotyczy to zwłaszcza korytarzy ekologicznych ponadlokalnych. Wskazane powyżej tereny tworzące system przyrodniczy Gminy przedstawiają model teoretyczny powiązań sieci ekologicznej i nie zawsze będą tożsame z rzeczywistymi trasami migracji roślin i zwierząt. Stanowią natomiast cenne i powiązane ze sobą elementy systemu ekologicznego, przenikające się wzajemnie i stanowiące spójną całość.

Na obszarze gminy Gzy nie występują obszary szczególnego zagrożenia powodzi oraz nie występują tereny kwalifikowane jako rejonu predysponowane do występowania ruchów masowych.